

ບາກີ 1

ນາມັກ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาชีวิตบุคคลและสังคมให้มีคุณภาพ มีความเจริญ
งอกงาม ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน สามารถพัฒนาองค์กร
และสามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 และ^๑
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. 2553 กำหนดหลักการในการจัด
การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งความรู้ หรือสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อให้คน
ไทยทั้งปวงได้รับโอกาสเท่าเทียมกันทางการศึกษา พัฒนาคนให้มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
ตลอดชีวิต อันเป็นเงื่อนไขไปสู่สังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ที่พึงประสงค์ ให้คนไทยมีคุณภาพ
ชีวิตและสังคม บูรณาการอย่างสมดุลระหว่างปัญญาธรรมคุณธรรมและวัฒนธรรม มุ่งสร้าง
พื้นฐานที่ดีในวัยเด็ก ปลูกฝังความเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมตั้งแต่วัยการศึกษาขั้นพื้นฐาน
และพัฒนาความรู้ความสามารถเพื่อการทำงานที่มีคุณภาพ นอกจากนี้การจัดการศึกษาของชาติ
ยังมีเป้าหมายในการพัฒนาคนไทยทุกคนให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข โดยมีการพัฒนา
ที่เหมาะสมกับช่วงวัย พัฒนาคนตามธรรมชาติ และเติมตามศักยภาพ ตรงตามความต้องการ
ที่เหนาะสูงกับช่วงวัย แต่เดิมตามที่ศักยภาพ ตรองตามความต้องการ
ทั้งในด้านสุขภาพร่างกาย และจิตใจให้มีกำลังกายกำลังใจที่สมบูรณ์ มีความรู้และทักษะที่
จำเป็นและเพียงพอในการดำรงชีวิตและพัฒนาสังคม มีทักษะการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีทักษะ
ทางสังคม มีความรับผิดชอบ มีคุณธรรม มีจิตสาธารณะและจิตสำนึกรักในเกียรติภูมิของความ
งามแห่งชาติ รักแผ่นดินไทยเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนและสังคมในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก^๒
เป็นไทย รักแผ่นดินไทยเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนและสังคมในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก^๓

(สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา) 2552 : 12-15)
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรที่มุ่ง
พัฒนาผู้เรียนให้มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มoral สำคัญในความเป็นพลเมือง
ไทยและพลโลก ยึดมั่นในการปกป้องตามระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรง
เป็นประมุข มีความรู้เป็นทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบ
อาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคน
สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ได้เต็มตามศักยภาพ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา。
สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ได้เต็มตามศักยภาพ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา。
2551 : 1) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ได้กำหนดสมรรถนะสำคัญ

ของผู้เรียนความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วย การเสริมสร้างความสำคัญอันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสมการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลักเลี้ยงพฤติกรรมที่ส่งผลกระทบต่องค์自分และผู้อื่น (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 6)

การจัดการเรียนรู้แบบโครงการ เป็นกิจกรรมการเรียนรู้อีกแบบหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีการปฏิบัติจริงในลักษณะของการศึกษา สำรวจ ค้นคว้า ทดลอง ประดิษฐ์ คิดค้น โดยมีครูเป็นผู้ค่อยแนะนำและให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด ช่วยให้ผู้เรียนได้นำความรู้ในหัวเรียนไปปูรากการกับกิจกรรมที่จะทำ เพื่อนำไปสู่ความรู้ใหม่ ๆ ด้วยการสร้างความหมาย แก้ปัญหา และการค้นพบของค์ความรู้ด้วยตนเอง (สุพล วงศินธุ. 2543 : 11) ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (วินลรัตน์ สุนทร ใจน้ำ. 2547 : 5) ที่กล่าวว่าการจัด การเรียนการสอนแบบโครงการเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้เลือกและสร้างกระบวนการเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งที่สนใจ โดยเน้นการปฏิบัติจริงจากสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายสามารถสรุปองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยมีครูกอบกระตุนและแนะนำอย่างใกล้ชิด (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 4) และการสอนโดยใช้โครงการเป็นการสอนให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการทำโครงการวิจัยเล็ก ๆ ผู้เรียนลงมือปฏิบัติเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะและสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพ ระเบียบวิธีการดำเนินการทางวิทยาศาสตร์ จุดประสงค์ หลักของการสอนแบบโครงการต้องการให้นักเรียนรู้จักสังเกต รู้จักตั้งคำถาม รู้จักตั้งสมมติฐาน รู้จักวิธีการสำรวจหาความรู้ด้วยตนเอง เพื่อตอบคำถามที่ตนเองอยากรู้ สามารถสรุปและทำความเข้าใจกับสิ่งที่ค้นพบ โครงการอาจทำในเวลาเรียนหรือนอกเวลาเรียนก็ได้ การเรียนการสอนแบบโครงการ (Project Approach) เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกสิ่งที่จะศึกษา หรือโครงการที่สนใจจะทำ (วินลรัตน์ สุนทร ใจน้ำ. 2547 : 2)

ดังนั้น การสอนแบบโครงการจึงไม่ใช่เรื่องที่ยากเกินความสามารถของครูที่จะทำ แต่ต้องอาศัยทักษะและการจัดการ ทักษะการสำรวจหาความรู้ด้วยตนเองในการอ่านศึกษาค้นคว้าให้มีความรู้มากกว่านักเรียนค่อนข้างมากด้วย (สุพล วงศินธุ. 2543 : 13-14) นอกจากนี้กิจกรรม โครงการยังช่วยเสริมสร้างคุณลักษณะของผู้เรียนให้มีคุณภาพพร้อมที่จะต่อสู้ในโลกอนาคต ที่สามารถต้องเป็นนุ่มนวลและการเรียนรู้ เป็นผู้ผลิต เป็นผู้ปฏิบัติที่สร้างสรรค์ผลงานและความรู้ได้ กิจกรรม โครงการเป็นกิจกรรมที่นักการศึกษาพยายาม ยอมรับว่าเป็นอย่างยิ่ง ที่ครูผู้สอนในทุกรอบคับการศึกษา หั้งระดับประเมินค์ศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับ อุดมศึกษา

การนำไปใช้เป็นกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาความสามารถของผู้เรียน เพื่อการกิจกรรม โครงการนี้ดีใจว่าเป็นกิจกรรมที่ตอบสนองต่อกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้เป็นอย่างดี และยังเป็นกิจกรรมที่ครุทุกคนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับการเรียน การสอนทุกสาระการเรียนรู้ (ลัดดา ภู่เกียรติ. 2544 : 18-19) โครงการเป็นกิจกรรมที่สามารถ พัฒนาเด็กๆ ใหม่ที่อยู่ในสังคมของแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและมากมาย ซึ่งต้องมี ความสามารถในการเลือกสรรให้ถูกต้องและเหมาะสมกับระดับและวัยของเขาร่อง รวมไปถึง ความสามารถที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาประยุกต์ใช้กับชีวิตจริง ให้เป็นอย่างดี และสามารถ ปฏิรูปเด็กๆ ใหม่ในสังคมไทยให้รักสร้างสรรค์และน้อมถวายตนของการเรียนรู้ด้วยตนเองย่างต่อเนื่อง และยั่งยืน ที่เรียกว่า เป็นการศึกษาตลอดชีวิต (Life-long education) (สำนักงานคณะกรรมการ คณะกรรมการศึกษาธิการและวิชาชีวิต 2542 : 2) การให้นักเรียนทำโครงการ เป็นวิธีการหนึ่งที่นักเรียนได้ การประเมินศักยภาพแห่งชาติ. 2542 : 2) การให้นักเรียนทำโครงการ เป็นวิธีการหนึ่งที่นักเรียนได้ มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ด้วยตนเองและปฏิบัติเอง ช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถอย่าง อิสระ ได้ฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม ได้ฝึกทักษะกระบวนการในการค้นคว้าหาความรู้ เช่น การ สังเกต การวัด การสำรวจ การตั้งสมมติฐาน การทดสอบ การทดลอง การรวบรวมข้อมูล การหาข้อสรุป การอภิปราย ของสมาชิกในกลุ่ม การวางแผนการทำงาน การวิเคราะห์ข้อมูล การนำเสนอผล การศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ การทำโครงการจึงเป็นการทำกิจกรรมที่เน้น ความสำคัญที่เป็นตัวผู้เรียนหรือกลุ่มผู้เรียนที่จะต้องเดือดร้อนกำหนดงานหรือ โครงการที่จะ ปฏิบัติด้วยตนเองหรือโดยกลุ่มซึ่ง โครงการนั้นอาจเกี่ยวข้องกับบทเรียนที่กำลังเรียนอยู่ หรือ บทเรียนที่ได้เรียนไปแล้ว (สุวัฒน์ นุทธมนาร. 2523 ; อ้างถึงใน ลัดดา ภู่เกียรติ. 2544 : 21) เพื่อเพิ่มพูนทักษะการส่วงหาความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนทักษะการคิดต่าง ๆ ที่จำเป็นตาม หลักสูตรให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน

ผู้วัยในสูนจะเป็นครูปฏิบัติการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โรงเรียนหินโงนพิทยาคม ได้ศึกษาสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในกลุ่ม สาระ การเรียนรู้ดังกล่าว พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนงานตามรูปแบบที่กำหนดซึ่งไม่มีการนำ ขาดทักษะการคิดสร้างสรรค์ ส่วนใหญ่จะประดิษฐ์ผลงานตามรูปแบบที่กำหนดซึ่งไม่มีการนำ แนวคิดที่แปลกใหม่มาใช้ในกระบวนการการทำงาน ทักษะการคิดสร้างสรรค์นี้เป็นกระบวนการ ทางปัญญาที่สามารถขยายขอบเขตความคิดที่มีอยู่เดิมสู่ความคิดที่แปลกใหม่แตกต่างไปจาก ความคิดเดิม และเป็นความคิดที่ใช้ประโยชน์ได้อย่างมากมาย อาทิจะช่วยให้นักเรียนพัฒนา แก้ปัญหาในวิถีทางที่ไม่เคยปฏิบัติมาก่อน ก่อให้เกิดนวัตกรรม หรือสิ่งประดิษฐ์แปลกใหม่ อย่างไม่หยุดยั้ง และช่วยให้พัฒนาหรือได้สิ่งที่ดีกว่าเดิม จากประสบการณ์ในการจัดการเรียนการ

สอนวิชา งานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ตั้งใจ ไม่สนใจ ไม่ให้ความสำคัญ ตลอดจนขาดความคิดสร้างสรรค์ ที่จะประดิษฐ์ชิ้นงาน เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ได้จริง ไม่สามารถพัฒนางานประดิษฐ์ไปสู่การประกอบอาชีพได้ เหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจในการที่จะพัฒนากิจกรรมการจัดซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามความสนใจ มีการวางแผนการทำงานร่วมกันอย่างมีระบบ ด้วยการแสวงหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ จากภูมิปัญญาท้องถิ่น แล้วนำมาปฏิบัติจริงด้วยตนเอง สามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ที่ได้จากการค้นพบ ได้ และนักเรียนสามารถนำความรู้ไปต่อยอด นอกจากนี้ยังได้แนวทางในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยีและกลุ่มสาระอื่นอีกด้วย

คำถามการวิจัย

ผลการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการงาน เรื่อง งานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

- เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการงาน เรื่องงานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ 80/80
- เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลการเรียนรู้แบบโครงการงาน เรื่อง งานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
- เพื่อศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการงาน เรื่อง งานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
- เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการงาน เรื่อง งานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

ขอบเขตการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมายการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 21 คน โรงเรียนหินโงมพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปี การศึกษา 2555

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรต้น คือ กิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ

2.2 ตัวแปรตาม

2.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2.2. ความคิดสร้างสรรค์

2.2.3 ความพึงพอใจ

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ ภาคเรียนที่ 1 ปี การศึกษา 2555 ใช้เวลาทดลอง 16 ชั่วโมง ซึ่งไม่รวมเวลาในการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

4. ขอบเขตด้านเนื้อหา

สาระที่ใช้ในการวิจัย เรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ กลุ่มสาระ การเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง งานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้านงานประดิษฐ์ ประกอบด้วย

4.1 ความรู้เรื่อง โครงการและการเลือกโครงการ

4.2 การເປີນແຄ້ໂຄງງານ

4.3 การประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้

4.4 การปฏิบัติกิจกรรมโครงการงานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้

4.5 การເປີນรายงานໂຄງງານ

4.6 การประเมินผลໂຄງງານ

4.7 การสรุปและนำเสนอໂຄງງານ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง งานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. กิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าและลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามความสนใจและความสนใจของตนเอง ซึ่งอาศัยทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และทักษะกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ

2. ประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียน หมายถึง ประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ เรื่อง งานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามกระบวนการ E₁/E₂ โดยใช้เกณฑ์

80/80

80 ตัวแรก E₁ หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการ ร้อยละของค่าเฉลี่ยคะแนนจากประเมินทักษะการคิดสร้างสรรค์ ผลงานนักเรียน และแบบทดสอบย่อยระหว่างเรียน

80 ตัวหลัง E₂ หมายถึง ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ร้อยละของค่าเฉลี่ยคะแนนจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน

3. ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ หมายถึง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้โดยการสอนแบบโครงงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง งานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ โดยวัดได้จากการดำเนินการตามแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

5. ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง กระบวนการคิดที่ผู้เรียนจะต้องปฏิบัติ

6. ค่านิประสิทธิผล หมายถึง ตัวเลขที่แสดงถึงความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยหาอัตราส่วนจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนกับผลต่างของคะแนนทดสอบก่อนเรียน

7. ความพึงพอใจของนักเรียน หมายถึง ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน เรื่อง งานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจที่ผู้รายงานสร้างขึ้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ข้อสนับสนุนสำหรับครุผู้สอนที่จะนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยการสอนแบบโครงงาน เรื่อง งานประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 เพื่อนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้

2. นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะในการประดิษฐ์เศษวัสดุเหลือใช้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี